

ONLINE SVĚT V DĚTSKÝCH DOMOVECH

Kamil KOPECKÝ

Výzkum Online svět v dětských domovech, který vznikl ve spolupráci Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a sdružení CZ.NIC, se zaměřuje na prostředí dětských domovů s ohledem na rizikové formy komunikace, které v online prostředí zažívají jejich dětské klienti. V našem výzkumu tedy mapujeme, jaké rizikové situace děti z dětských domovů zažívají, jaká preventivní opatření dětské domovy realizují, jaká témata s dětmi jejich vychovatelé řeší, jakým způsobem je v dětských domovech regulována práce s internetem (s ohledem na časové limity, omezování obsahu apod.) a jaká je vlastně přístupnost dětí k internetové síti právě z prostředí dětských domovů apod.

Do výzkumu se zapojilo celkem **166** pracovníků dětských domovů ze všech krajů České republiky a **197** klientů dětských domovů.

Internet a jeho restrikce v dětských domovech

99,39 % pracovníků dětských domovů (vychovatelů) uvedlo, že v dětském domově mají k dispozici internet. 94,58 % vychovatelů také uvedlo, že děti mají k internetu přístup, a to prostřednictvím wifi. To potvrzují i klienti dětských domovů – 48,73 % se k internetu dostane pouze přes Wi-Fi, 47,72 % přes Wi-Fi či kabel, 3,55 % pouze přes kabel.

83,13 % pracovníků dětských domovů uvedlo, že omezují přístup dětí k internetu. 78,92 % pracovníků uvedlo, že děti

---

mají omezený přístup k internetu v předem určených hodinách, 7,23 % dětí má pak přístup k internetu za odměnu – např. pokud si splní své povinnosti. Pouze 13,25 % pracovníků uvedlo, že děti mají k internetu neomezený přístup (24 hodin denně).

K dalším způsobům, jak zajistit bezpečnost dětí v online prostředí, patří omezení obsahu, který se k dětem dostává prostřednictvím internetu. 22,29 % vychovatelů uvedlo, že internetový obsah svým dětským klientům neomezují. Naopak **46,99 % uvedlo, že obsah omezují všem dětem v dětském domově.**

Samotné omezení obsahu je realizováno ve většině případů **ústní dohodou s dítětem, při které vychovatel provádí důslednou kontrolu.** Tento způsob omezení obsahu potvrzuje 36,75 % pracovníků dětského domova. Na dalších místech je pak ústní dohoda bez provádění kontroly, následují technická řešení (nastavení konkrétní služby do režimu určeného dětem, zabezpečení antivirem, nastavením routeru apod.). 4,22 % pracovníků uvedlo, že využívají písemné dohody s dítětem. **8,43 % respondentů uvedlo, že dětem obsah nijak neomezují.**

Rizikové situace, které prožily děti z dětských domovů (pohledem vychovatelů)

Děti z dětských domovů využívají aktivně internet, kde přirozeně zažívají celou řadu rizikových incidentů. Téměř polovina dětí (48,19 %) z dětského domova zažila situaci, kdy jim někdo slovně ublížil a využil k tomu internet či mobilní telefon. Stejně tak téměř třetina dětí potvrdila, že někdo pomocí IT nástrojů šířil jejich ponižující či zesměšňující fotografie. 22 % dětí také zažilo v online prostředí vyhrožování či zastrašování, 21,69 % zažilo situaci, kdy se bez jejich svolení někdo dostal do jejich online účtu. Vydírání pak zažilo 7,83 % dětí.

35,53 % klientů z dětských domovů potvrdilo, že se na internetu baví z neznámými lidmi, které neznají osobně. 64,47 % pak striktně odmítlo, že by se na internetu s neznámými

---

lidmi bavili. Komunikaci s neznámými lidmi pak provází celá řada specifíků, na která se zaměříme v samostatných částech tohoto textu. Více než 62 % klientů dětského domova potvrdilo, že by si přidali neznámého člověka z internetu mezi své přátele.

V další části výzkumu jsme zjišťovali, zda byli klienti dětského domova osloveni svým internetovým kamarádem, aby udrželi jejich vzájemnou komunikaci v tajnosti. Snaha udržet komunikaci v tajnosti může být průvodním jevem celé řady rizikových fenoménů (kybergrooming), proto je dobré přemýšlet o tom, proč by někdo chtěl, abychom komunikaci udrželi v tajnosti. 18,27 % klientů dětského domova skutečně potvrdilo, že tuto žádost od svého internetového známého obdrželo.

Schůzky s internetovými známými

V kontextu rizikového chování nás také zajímalo, zda by byli klienti dětského domova ochotni jít na schůzku s internetovým známým (kterého neznají z reálného světa), pokud by je o schůzku požádal. Jak již bylo řečeno, internetový známý nemusí automaticky znamenat internetový predátor, děti se samozřejmě seznamují i s vrstevníky. **14,21 % klientů by bylo ochotno na schůzky jít**, 63,96 % by nabídku tohoto typu odmítlo.

Jak již bylo řečeno, děti se v online prostředí seznamují jak se svými vrstevníky, tak i dospělými uživateli online služeb. Indikátorem toho, jak schůzka proběhla, mohou být emoce, které děti na schůzce prožily. Proto jsme se na toto zeptali dětských klientů. Výsledky zachycuje následující grafika.

Pokud se schůzka uskutečnila, v drtivé většině na ni dorazili vrstevníci dětí. 10,9 % dětí (8 z 73) uvedlo, že na schůzku dorazila dospělá osoba, kterou dítě předtím neznalo.

Komunikace s neznámými lidmi přes webkameru

18,27 % klientů dětských domovů potvrdilo, že komunikují s cizími lidmi na internetu prostřednictvím webkamer. 26,4 % klientů dětského domova také potvrdilo, že byli neznámým člověkem z internetu vyzváni, aby si webkameru pustili.

23,86 % klientů dětských domovů navštěvuje videochaty typu Omegle, Ome.tv či Chatroulette. 16,24 % klientů potvrdilo, že se v prostředí těchto videochatů setkali se sexuálním obsahem (pornografií), 14,21 % také potvrdilo, že v tomto prostředí s někým komunikovali.

Stejně tak nás zajímalo, zdali by byli klienti dětského domova ochotni komunikovat prostřednictvím webové kamery s přitažlivou dívkou či chlapcem, který/á by se jim ukázal/a na webkameře. 13,20 % klientů uvedlo, že ano, 69,04 % sdělilo, že by s tímto člověkem komunikovat odmítli.

Sexting u klientů dětského domova

V našem výzkumu jsme se také zaměřili na to, zda klienti dětského domova někomu v online prostředí poslali svou vlastní provokativní erotickou fotografii či video, na kterém jsou zachyceni nazí. **7,11 % klientů uvedlo, že sexting provozují a čas od času svou vlastní intimní fotografii někomu zašlou, 12,18 % uvedlo, že to udělali jednou.** 70,56 % uvedlo, že nikdy nikomu nic podobného nezaslali. Nejčastěji tyto materiály zasílají bývalému příteli či přítelkyni (39,47 %), současnému příteli či přítelkyni (26,32 %), případně člověku, se kterým se znají na internetu (18,42 %). Dále krátké známosti (15,79 %) a člověku, který se jim líbil a chtěli s ním chodit (15,79 %). 18,42 % klientů, kteří provozují sexting, uvedlo, že byli k sextingu donuceni.

15,74 % (31 z 197) klientů dětského domova také potvrdilo, že dostali nabídku, aby poskytli své intimní materiály výměnou za finance či dárky. 2 % klientů této nabídky vyhověla.

3 % klientů dětských domovů potvrdilo, že se před někým obnažovali prostřednictvím webkamery. Nejčastěji šlo o bývalé přátele či kamarády. K obnažování pak došlo především na Facebooku, Facebook Messengeru, Instagramu, Snapchatu,

Preventivní aktivity v dětských domovech

Dětské domovy realizují celou řadu preventivních opatření, jejichž cílem je snížit riziko vzniku rizikové situace, případně minimalizovat dopad již existujícího incidentu na dítě. **Dominujícím preventivním opatřením je rozhovor s dítětem, kdy vychovatel dítě učí, jak se v online prostředí chovat bezpečně (89,16 %).** Další oblíbenou formou prevence je opět rozhovor, který však funguje inverzně - dítě učí vychovatele a vychovatel na něj reaguje (52,41 %). Více než polovina respondentů také využívá pro prevenci zhlédnutí preventivně zaměřeného filmu (57,23 %), téměř polovina také aktivně organizuje přednášky zaměřené na prevenci rizikového chování na internetu (47,59 %).

Dětské domovy řeší v rámci prevence celou řadu témat - dominantní je především komunikace s neznámými lidmi (89,16 %), ochranu osobních údajů na internetu (86,75 %), seznamování v online prostředí (84,34 %), agresi na internetu - především kyberšikanu či vyhrožování (76,51 %), rizikové sexuální chování na internetu (72,29 %) apod.

Kamil Kopecký & René Szotkowski
Univerzita Palackého v Olomouci

Další informace naleznete v [prezentaci](#) či samostatné [výzkumné zprávě](#).

{loadposition reklamagoogle2}